

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 418/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom, Podjavorinskej 7, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 37C/158/2014-411 z 2. januára 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 37C/158/2014-411 z 2. januára 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Pezinok č. k. 37C/158/2014-411 z 2. januára 2024 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie.
3. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **554,10 eur**, ktorú **je** Okresný súd Pezinok **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Uznesením č. k. II. ÚS 418/2024-16 z 10. septembra 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že uznesením č. k. 37C/158/2014-254 z 5. decembra 2017 vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 1 153,50 eur. Súdny poplatok vyrubil podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom do 31. decembra 2017 (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že súd pri výpočte súdneho poplatku za podané odvolanie vec nesprávne právne posúdil. Napadnutým uznesením okresný súd uznesenie z 5. decembra 2017 zmenil tak, že uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 212,50 eur do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Po posúdení sťažnosti sťažovateľa okresný súd dospel k záveru, že táto je dôvodná, keďže okresný súd uznesením č. k. 37C/158/2014-188 z 28. marca 2017 pripustil zmenu žaloby tak, že predmetom konania je zaplatenie sumy 4 711,08 eur s príslušenstvom, a tak základom na vyrubenie súdneho poplatku za podané odvolanie mal byť tento nárok uplatnený po pripustení zmeny žaloby. V tomto prípade by po výpočte sumy súdneho poplatku podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov bol súdny poplatok v sume 282,50 eur, pričom tento v zmysle § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch bolo potrebné znížiť o 70 eur, keďže odvolanie bolo podané elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej, poukazujúc na § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, argumentuje, že okresný súd napadnutým uznesením, ktorým zmenil pôvodne nesprávne určenú poplatkovú povinnosť, rozhodol o poplatkovej povinnosti sťažovateľa až 2. januára 2024, čo je zjavne po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom sa stal poplatok splatným. Sťažovateľ totiž podal odvolanie 13. novembra 2017 a týmto dňom sa stal poplatok za podanie odvolania splatným. Právo vyrubiť súdny poplatok mal okresný súd v súlade s § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch najneskôr do 31. decembra 2020. Poukazujúc na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. I. ÚS 166/2022 a III. ÚS 478/2021, v ktorých sa ústavný súd venoval výkladu pojmu „vyrubenie poplatku“ použitého v § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, sťažovateľ uvádza, že hoci v jeho prípade okresný súd vydal prvotné uznesenie o súdnom poplatku 5. decembra 2017, teda v rámci zákonnej možnosti vyrubiť súdny poplatok, toto nezákonné uznesenie, ktoré bolo nahradené napadnutým uznesením okresného súdu, nie je možné považovať za úkon smerujúci k vyrubeniu súdneho poplatku. Tým je až samotné napadnuté uznesenie, ktorým bol vyrubený súdny poplatok v zákonnej výške, avšak z pohľadu včasnosti zjavne v rozpore so zákonom. Výsledkom zjavne nezákonného postupu okresného súdu je, že ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie vychádza z ústavne neudržateľného výkladu podústavného práva, ktorý popiera zmysel a účel § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, resp. okresný súd opomenul aplikáciu relevantnej právnej normy na daný prípad a svoj postup neodôvodnil.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd prostredníctvom svojho predsedu k sťažnosti uviedol, že sťažovateľovi vznikla poplatková povinnosť podaním odvolania 13. novembra 2017, no keďže si ju nesplnil, vyzval na jej dodatočné splnenie vyšší súdny úradník, a to vydaním uznesenia č. k. 37C/158/2014-254 z 5. decembra 2017. V tomto uznesení určil lehotu na zaplatenie 10 dní od doručenia tohto uznesenia, t. j. 18. decembra 2017. Okresný súd zastáva názor, že k vyrubeniu súdneho poplatku došlo v lehote určenej zákonom o súdnych poplatkoch, keďže už 19. decembra 2017 bolo predmetné uznesenie vykonateľné, a teda nadobudlo účinky vykonateľného exekučného titulu, čím podľa názoru súdu boli naplnené všetky znaky vyrubenia súdneho poplatku. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok bola vynútitel'ná od sťažovateľa už 19. decembra 2017, keďže v zmysle § 238 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sa na vykonateľnosť uznesenia vyššieho súdneho úradníka nevyžaduje právoplatnosť uznesenia, ale jeho doručenie. Okresný súd dodal, že pokiaľ bol sťažovateľ toho názoru, že v predmetnom uznesení je nesprávne vypočítaná výška súdneho poplatku, nič mu nebránilo, aby zaplatil súdny poplatok v ním uvedenej výške, majúci na zreteli, že predmetné uznesenie už nadobudlo vykonateľnosť a môže byť vymáhané pri jeho nespĺnení. Okresný súd tak vyjadril presvedčenie, že vykonateľné uznesenie, ktoré môže byť pri dobrovoľnom nespĺnení vynútitel'né Justičnou pokladnicou, napĺňa pojem vyrubenie súdneho poplatku, a s poukazom na uvedené došlo k vyrubeniu súdneho poplatku v lehote ustanovenej zákonom o súdnych poplatkoch, a preto nemohlo dôjsť k zásahu do práv sťažovateľa.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

7. Zúčastnená osoba, ktorou je v dotknutom konaní žalobkyňa, možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že v zmysle zákonnej úpravy konania vo veci súdnych poplatkov musí rozhodnutie o súdnych poplatkoch spĺňať dva základné atribúty, a to správnosť rozhodnutia a jeho včasnosť, pričom niet sporu o tom, že uznesením z 5. decembra 2017 vyrubil okresný súd súdny poplatok za podanie odvolania včas, teda v medziach lehoty podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, avšak v nesprávnej výške, keď nerešpektoval § 7 ods. 10 zákona o súdnych poplatkoch. Okresný súd sám nesprávnu výšku súdneho poplatku uznal v napadnutom uznesení, keď pôvodné uznesenie zmenil. Pri zmene rozhodnutia okresný súd nahradil v plnom rozsahu svoje pôvodné nesprávne rozhodnutie novým rozhodnutím – napadnutým uznesením. Napadnutým uznesením bol teda vyrubený súdny poplatok v správnej výške, avšak nebol vyrubený včas, teda absentoval druhý potrebný atribút poplatkového rozhodnutia. K vyjadreniu okresného súdu, že sťažovateľ mohol splniť pôvodné uznesenie aspoň v časti sťažovateľom uznaného súdneho poplatku, uviedol, že nemožno spravodlivo žiadať, aby sťažovateľ plnil uznesenie, ktoré je v zjavnom rozpore so zákonom. Naopak, je spravodlivé od okresného súdu žiadať, aby o sťažnosti

sťažovateľa proti uzneseniu z 5. decembra 2017 rozhodol skôr ako po vyše šiestich rokoch od jeho podania. Sťažovateľ zároveň zotrval na dôvodoch ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Keďže argumentácia účastníkov konania bola, čo sa týka dôvodov, vyčerpaná, ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od konania ústneho pojednávania vo veci samej, pretože od neho nebolo možné očakávať jej ďalšie objasnenie.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie označených práv napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zmenil uznesením vyššieho súdneho úradníka nesprávne určenú poplatkovú povinnosť tak, že uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 212,50 eur, a ktorému vyčíta, že o poplatkovej povinnosti bolo rozhodnuté v rozpore s § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, t. j. po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom sa poplatok stal splatným, a tiež nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva.

12. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

13. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

14. Podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti a vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že súdny poplatok za podané odvolanie sa stal v súlade s § 5 ods. 1 písm. a) a § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch splatným 13. novembra 2017, keď sťažovateľ podal odvolanie. Podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch tak bol okresný súd oprávnený vyrubiť sťažovateľovi súdny poplatok najneskôr do 31. decembra 2020. Okresný súd napadnutým uznesením vydaným 2. januára 2024 zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka o výške poplatkovej povinnosti a zaviazal sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 212,50 eur do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

16. Podstatou veci sťažovateľa je posúdenie, či vyrubení súdneho poplatku sťažovateľovi v zmysle § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch treba rozumieť už prvé, neprávoplatné a následne zmenené uznesenie z 5. decembra 2017 alebo až napadnuté uznesenie. V tejto súvislosti je preto nevyhnutné zodpovedať ťažiskovú otázku, čo možno rozumieť pod pojmom „vyrubiť“ súdny poplatok. Uvedenej otázke sa ústavný súd už venoval tak v náleze č. k. III. ÚS 478/2021-21 zo 14. októbra 2021, ako aj v uznesení č. k. I. ÚS 166/2022-16 z 31. marca 2022, v ktorých vyslovil, že „Vyrubenie súdneho poplatku nie je v zákone o súdnych poplatkoch bližšie definované a ako pojem sa používa izolovane len v súvislosti s nemožnosťou vyrubenia súdneho poplatku po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Takéto osamotené použitie pojmu preto nevyhnutne vedie k záveru, že § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch nemožno správne vyložiť použitím, či už jazykovej, alebo systematickej metódy výkladu, keďže pojem vyrubenia súdneho poplatku je bez akéhokoľvek bližšieho vzťahu k už opísaným, zákonom jasne definovaným postupom všeobecných súdov v procese vynucovania si povinnosti zaplataenia súdnych poplatkov. Jedinou správnu metódou, ktorou možno vykladať § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, je jasná identifikácia toho, aký je účel tejto normy. Nemožnosť vyrubenia súdnych poplatkov po uplynutí troch rokov od konca roka, v ktorom sa súdny poplatok stal splatný, zrejme smeruje k ochrane účastníkov súdnych konaní pred oneskoreným vynucovaním si zaplataenia týchto poplatkov zo strany štátu. Bolo by neudržateľné, aby štát mohol ukladať splnenie poplatkových povinností v akomkoľvek časovom odstupe od momentu ich vzniku, keďže opačný výklad by mohol viesť k porušeniu ústavného princípu právnej istoty vo vzťahu štátu ako subjektu povinného zabezpečiť realizáciu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“

17. Vychádzajúc z uvedenej interpretácie dotknutého ustanovenia, možno konštatovať, že okresný súd neskôr zmeneným uznesením vyššieho súdneho úradníka z 5. decembra 2017 právnu istotu o tom, aký súdny poplatok za odvolanie má zaplatiť, sťažovateľovi nezabezpečil. S ohľadom na to preto pojem vyrubenie súdneho poplatku správne nemožno vyložiť tak, že pod ním možno rozumieť akýkoľvek úkon všeobecného súdu smerujúci k vynúteniu si jeho zaplataenia tak, ako to chápe okresný súd, ktorý pod vyrubení rozumel vydanie prvého neprávoplatného a neskôr dokonca zmeneného uznesenia z 5. decembra 2017.

18. Z toho plynie záver, že ústavnou sťažnosťou namietané rozhodnutie vychádza z ústavne neudržateľného výkladu podústavného práva, ktorý popiera zmysel a účel § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Ústavný súd konštatuje arbitrárnosť postupu okresného súdu ktorý napadnutým uznesením v rozpore s § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vyrubil sťažovateľovi súdny poplatok za podané odvolanie, a to napriek uplynutiu 3-ročnej prekluzívnej lehoty. To viedlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

19. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.
Trovy konania

20. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 554,10 eur (bod 3 výroku nálezu).

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 170,97 eur (pri predmete sporu v hodnote 4 711,08 eur) a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu